

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 26. kesäkuuta 2018
(OR. en)

10555/18

ELARG 41
COWEB 102

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Ed. asiak. nro:	10374/18
Asia:	LAAJENTUMINEN SEKÄ VAKAUTUS- JA ASSOSIAATIOPROSESSI – Neuvoston päätelmät

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena neuvoston 26. kesäkuuta 2018 antamat neuvoston päätelmät laajentumisesta sekä vakautus- ja assosiaatioprosessista.

YLEISTEN ASIOIDEN NEUVOSTO**NEUVOSTON PÄÄTELMÄT LAAJENTUMISESTA SEKÄ VAKAUTUS- JA ASSOSIAATIOPROSESSISTA**

1. Neuvosto panee merkille komission 17. huhtikuuta 2018 antaman tiedonannon EU:n laajentumispolitiikasta sekä Montenegroa, Serbiaa, Turkkia, entistä Jugoslavian tasavaltaa Makedoniaa, Albaniaa, Bosnia ja Hertsegovinaa ja Kosovoa* koskevat kertomukset. Neuvosto on tyytyväinen komission uuden menetelmän soveltamiseen ja sen raportointisyklin yhdenmukaistamiseen talouden uudistusohjelmien arvioinnin kanssa. Neuvosto panee merkille myös 6. helmikuuta 2018 annetun komission tiedonannon "Uskottavat jäsenyysnäkömät ja EU:n tehostettu sitoumus Länsi-Balkanin maille".
2. Eurooppa-neuvostossa 14. ja 15. joulukuuta 2006 saavutetun laajentumista koskevan uuden yksimielisyyden ja kokouksen päätteeksi annettujen neuvoston päätelmien mukaisesti neuvosto vahvistaa, että laajentuminen kuuluu edelleen Euroopan unionin keskeisiin politiikkoihin. Se on edelleenkin strateginen investointi rauhan, demokratian, vaurauden, turvallisuuden ja vakauden edistämiseen Euroopassa. Keskeisten eurooppalaisten arvojen omaksuminen ja niihin sitoutuminen on olennainen valinta kaikille EU:n jäseneksi pyrkiville kumppaneille. Tämän mukaisesti neuvosto odottaa kumppanien osoittavan vastuullisuutta ja sitoutuvan täysipainoisesti eurooppalaisiin arvoihin sekä ajamaan päättäväisesti tarvittavia uudistuksia, koska se on niiden omien kansalaisten edun mukaista. Neuvosto ilmaisee jo saavutetun edistymisen perusteella tyytyväisyytensä Länsi-Balkanin maiden Sofian huippukokouksessa antamaan sitoumukseen ja siihen, että ne yhtyivät Sofian julistukseen. Palauttaen mieleen Thessalonikin toimintasuunnitelman ja Sofian julistuksen neuvosto toistaa EU:n varauksettoman tuen Länsi-Balkanin maiden eurooppalaiseen tulevaisuuteen. EU aikoo määrätietoisesti lujittaa ja tehostaa panostustaan kaikilla tasoilla tukeakseen alueen poliittista, taloudellista ja sosiaalista muutosprosessia, muun muassa lisäämällä apua, joka perustuu Länsi-Balkanin maiden oikeusvaltion rakentamisessa ja sosioekonomisissa uudistuksissa saavuttamaan konkreettiseen edistymiseen. Turkki on edelleen ehdokasmaa ja keskeinen kumppani monilla aloilla.

* Tämä nimitys ei vaikuta asemaa koskeviin kantoihin, ja se on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244/1999 ja Kansainvälisen tuomioistuimen Kosovon itsenäisyysjulistuksesta antaman lausunnon mukainen.

3. Neuvosto vahvistaa aiemmin antamiensa päätelmien mukaisesti sekä Kööpenhaminan poliittisten arviointiperusteiden ja yhteisenä kehyksenä suhteille Länsi-Balkanin maiden kanssa toimivan vakautus- ja assosiaatioprosessin puitteissa, että on tarpeen noudattaa laajentumista koskevan uuden yksimielisyyden mukaista oikeudenmukaista ja tiukkaa mahdollisuutta ja maan omien ansioiden periaatetta yhdistettynä EU:n valmiuksiin, niiden kaikissa ulottuvuuksissa, uusien jäsenten integroimiseksi.
4. Neuvosto painottaa tarvetta keskittyä edelleenkin perustavanlaatuisiin uudistuksiin jatkuvien rakenteellisten puutteiden korjaamiseksi oikeusvaltion, perusoikeuksien, talouskehityksen ja kilpailukyvyn, demokraattisten instituutioiden lujittamisen ja julkishallinnon uudistamisen aloilla. Selkeä näyttö uudistusten toteuttamisesta ja konkreettisista tuloksista näillä keskeisillä aloilla on edelleen olennaista erityisesti liittymisneuvottelujen yleisen etenemisen kannalta.
5. Oikeusvaltio on yksi niistä arvoista, joille EU perustuu, ja se muodostaa sekä laajentumisprosessin että vakautus- ja assosiaatioprosessin ytimen. Uudistukset ovat tarpeen, jotta voidaan ratkaista tällä alalla edelleen olevat merkittävät haasteet, jotka liittyvät erityisesti riippumattoman, puolueettoman, vastuullisen ja tehokkaan oikeusjärjestelmän varmistamiseen, korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan, perusoikeuksien suojeluun, mukaan lukien vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeudet, kansallisten vähemmistöjen syrjimättömään kohteluun ja haavoittuvassa asemassa olevien väestöryhmien kuten romanien sekä homo- ja biseksuaalisten sekä trans- ja intersukupuolisten henkilöiden (HLBTI) syrjinnän torjumiseen. Sananvapauden ja tiedotusvälineiden riippumattomuuden suhteen vallitseva tilanne on edelleen erityisen vakava huolenaihe, jota on käsiteltävä määrätietoisesti ja tehokkaasti ensisijaisena asiana. On ryhdyttävä kiireellisiin ja konkreettisiin toimiin, jotta vältetään toimittajien pelottelu ja uhkailu sekä heihin kohdistetut hyökkäykset ja ratkaistaan tapaukset, joissa näitä esiintyy. Myös sukupuolten tasa-arvon ja naisten sekä lasten oikeuksien kunnioittamisen hyväksi on tehtävä lisää työtä. Julkishallinnon uudistuksessa on niin ikään edistytävä hallintotavan kehittämiseksi ja parantamiseksi kaikilla tasoilla. Neuvosto panee huolestuneena merkille parlamenttien boikotointiin liittyvät suuntaukset. Osallistavan, erityisesti parlamenteissa käytävän poliittisen vuoropuhelun ja kansalaisjärjestöjen vahvemman roolin varmistaminen ovat edelleen olennaisia osia hyvin toimivaa demokratiaa. Neuvosto painottaa Etyjin normien mukaisten vapaiden, oikeudenmukaisten ja avoimien vaalien merkitystä.

6. Taloudellisten arviointiperusteiden osalta neuvosto on tyytyväinen ja yhtyy komission analyysiin tarpeesta ratkaista suurimmat talouden ja yhteiskunnan rakenteelliset haasteet. Neuvosto rohkaisee kaikkia kumppaneita panemaan talouden uudistusohjelmiensa perusteella täytäntöön toimenpiteet, jotka sisältyvät EU:n sekä Länsi-Balkanin maiden ja Turkin välillä 25. toukokuuta 2018 käydyn talous- ja rahoitusalan vuoropuhelun yhteisiin päätelmiin. Talousuudistukset ja oikeusvaltioperiaatteen lujittaminen vahvistavat hyödyllisesti toisiaan. Neuvosto korostaa, että on tärkeää korjata rakenteellisia haasteita sekä parantaa talouden ohjausjärjestelmää, kilpailukykyä, liiketoimintaympäristöä, investointihalukkuutta, julkisen talouden kestävyyttä, kasvua ja työpaikkojen luomista. Neuvosto toistaa olevan tärkeää puuttua aivovuotoon ja luoda nuorille uusia mahdollisuuksia sekä turvata heille suotuisat näkymät.
7. Hyvät naapuruussuhteet ja alueellinen yhteistyö ovat edelleen laajentumisprosessin ja vakautus- ja assosiaatioprosessin keskeisiä osatekijöitä. Neuvosto on tyytyväinen saavutettuun edistymiseen ja toteaa jälleen, kuten myös Sofian huippukokouksessa korostettiin, että alueellinen yhteistyö ja erityisesti yhteenliitettävyyden alueen sisällä ja EU:n kanssa on tärkeää. Neuvosto antaa täyden tukensa osallistavaa alueellista yhteistyötä vahvistaville rakentaville aloitteille ja rakenteille. Neuvosto kehottaa lisätoimiin, joilla edistetään menneisyyden painolastista irrottautumista ja sovinnotekoa, muun muassa edistämällä suvaitsevaa ilmapiiriä. On pidättäydyttävä kannanotoista ja toimista, jotka heikentävät hyviä naapuruussuhteita ja riitojen rauhanomaista ratkaisemista. Jäljellä olevien kahdenvälisen riitojen ratkaisemiseksi tarvitaan määrätietoisia toimia ja vahvaa poliittista päättäväisyyttä. Lisäksi neuvosto toistaa, että kansallisia sotarikostapauksia on käsiteltävä ilman syrjintää, rankaisematta jäämiseen on puututtava ja vastuuvellisuus varmistettava muun muassa mielekkään alueellisen yhteistyön avulla ja tekemällä täysipainoista yhteistyötä kansainvälisiä rikostuomioistuimia koskevan mekanismin ja asiantuntijalautakuntien kanssa ja tukemalla näiden työtä. Jäljellä olevat kiistat ja kysymykset olisi ratkaistava kansainvälisen oikeuden ja vakiintuneiden periaatteiden mukaisesti, mukaan lukien perimyskysymyksiä koskeva sopimus.

8. Neuvosto toteaa jälleen, että on tärkeää syventää yhteistyötä ulkopoliittisissa kysymyksissä, ja odottaa politiikan entistä tiiviimpää mukauttamista EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan erityisesti asioissa, joissa on kyse merkittävistä yhteisistä eduista, kuten rajoittavat toimenpiteet ja hybridiuhkien torjuminen. EU:hun liittyminen on valinta, joka edellyttää niiden periaatteiden, arvojen ja tavoitteiden omaksumista, joita EU pyrkii edistämään naapurustossaan ja laajemmaltikin, mukaan lukien täyden yhdenmukaisuuden saavuttaminen yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan kanssa ja pidättäytyminen kaikista sen vastaisista toimista.
9. Neuvosto toteaa erityisesti viisumipakon poistamisen olevan tärkeää kansalaisille ja kannustaa komissiota seuraamaan edelleen tiiviisti viisumipakon poistamiselle asetettujen kaikkien ehtojen täytäntöönpanoa muun muassa seurantamekanisminsa avulla. Neuvosto muistuttaa keskeyttämismekanismista ja kannustaa asiaan liittyviä viranomaisia tehostamaan toimiaan, joiden avulla voidaan puuttua ilmeisen perusteettomien turvapaikkahakemusten suureen määrään.
10. Terrorismi, radikalisoituminen ja järjestäytynyt rikollisuus ovat edelleen turvallisuusuhka EU:lle ja koko alueelle. Eurooppa-neuvoston ja neuvoston aiempien päätelmien mukaisesti neuvosto palauttaa mieleen EU:n terrorisminvastaisen työn ulkoisen ulottuvuuden sekä Turkin ja Länsi-Balkanin maiden kanssa terrorismin torjumiseksi tehtävän yhteistyön tehostamisen merkityksen, erityisesti terrorismiin syyllistyvien vierastaistelijoiden ja terrorismin rahoituksen torjunnan sekä radikalisoitumisen ehkäisyn ja torjunnan, rajatarkastusten tehostamisen ja ampuma-aseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan aloilla. Myös järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa tarvitaan lisätoimia ja selkeää näyttöä. Neuvosto muistuttaa EU:n tuesta, jota se antaa etenkin integroivan sisäisen turvallisuuden hallinnan kautta, ja kehottaa edelleen kumppaneita tehostamaan ja panemaan täytäntöön oikeudellisia ja operatiivisia toimenpiteitään näillä kaikilla aloilla.

11. Neuvosto antaa Turkille ja Länsi-Balkanin maille tunnustusta niiden toteuttamista, selkeitä tuloksia tuottaneista uusista toimista ja rakentavasta yhteistyöstä muuttoliikekriisin käsittelemiseksi. Neuvosto toistaa, että EU:n ja Turkin julkilausuman täytäntöönpanon jatkaminen sekä jatkuva tuki Länsi-Balkanin reitin varrella oleville kumppaneille on tarpeen. Lisätoimia tarvitaan riittävien hallinnollisten ja lainvalvontavalmiuksien varmistamiseksi, jotta voidaan vastata muuttoliikkeen asettamiin haasteisiin ja torjua ihmissalakuljetusta. EU aikoo jatkaa rahoitustukeaan ja teknistä apuaan yhteistyön tiivistämiseksi tällä alalla, muun muassa EU:n Turkin-pakolaisavun koordinoituvälineen kautta.
12. Neuvosto korostaa edelleen strategisen viestinnän merkitystä siinä, että varmistetaan kansalaisten tuki laajentumiselle ja sen hyötyjen ja velvollisuuksien ymmärtäminen samalla kun puututaan disinformaatioon. Neuvosto painottaa, että kaikilla kumppaneilla on vastuu tiedottaa selvästi kyseisistä hyödyistä ja velvollisuuksista sekä omasta sitoutumisestaan EU:n arvoihin ja näkymiin. Ratkaisevaa on EU:n ja sen jäsenvaltioiden sitoutuminen jatkossakin myös aiempaa tehokkaampaan strategiseen viestintään, jota suunnataan kumppanimaiden ja EU:n kansalaisiin ja joka tapahtuu etenkin Länsi-Balkanin StratCom-erityistyöryhmän kautta.
13. Neuvosto muistuttaa, että EU myöntää laajentumisprosessiin sekä vakautus- ja assosiaatioprosessiin jatkuvasti rahoitustukea ja teknistä apua erityisesti liittymistä valmistelevan tukivälineen (IPA II) muodossa, jonka väliarviointi ollaan saamassa päätökseen. Jatkossakin olisi keskityttävä keskeisiin painopisteisiin sekä johdonmukaisuuden parantamiseen rahoitustuen sekä sen edistymisen välillä, jota on yleisesti saavutettu liittymistä edeltävän strategian täytäntöönpanossa, muun muassa palkitsemalla hyvistä suorituksista saavutetun edistymisen ja saavutettujen tulosten pohjalta.
14. Neuvosto ilmaisee tyytyväisyytensä 6. helmikuuta 2018 hyväksytyn komission tiedonannon asiaankuuluviin kohtiin pohjautuvan Sofian prioriteettiagendan käynnistämiseen.

LAAJENTUMINEN

MONTENEGRO

15. EU panee tyytyväisenä merkille liittymisneuvotteluissa Montenegron kanssa saavutetun edistymisen. Neuvotteluissa on tähän mennessä avattu 31 lukua yhteensä 35 luvusta ja kolme on suljettu toistaiseksi. Koska institutionaalinen kehys on valmis ja oikeudellinen kehys pääosin olemassa, koko oikeusvaltiojärjestelmän pitäisi nyt tuottaa konkreettisempia tuloksia ja vankempaa ja kestäväää näyttöä. Neuvosto muistuttaa erityisesti, että kuten neuvottelukehyksessä todetaan, edistyminen oikeusvaltiota ja perusoikeuksia koskevien lukujen kohdalla määrää jatkossakin koko liittymisneuvottelujen vauhdin. Sen vuoksi Montenegron olisi nyt keskitettävä uudistustoimensa lukuja 23 ja 24 koskevien välitavoitteiden saavuttamiseen ja niihin liittyvien toimintasuunnitelmien täytäntöönpanoon.
16. Neuvosto kannustaa voimakkaasti Montenegroa tehostamaan edelleen korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden, rahanpesun ja ihmissalakuljetuksen torjuntaa, tehokkaat tutkinta- ja syytetoimet sekä lopulliset tuomiot mukaan luettuina, sekä parantamaan rikollisen omaisuuden takavarikointia ja menetetyksi tuomitsemista. Viimeaikaiset toimittajiin kohdistuneet hyökkäykset osoittavat, että viranomaisten on kiireellisesti taattava sananvapaudelle ja tiedotusvälineiden riippumattomuudelle suotuisa turvallinen ympäristö. Lisätoimia tarvitaan myös julkishallinnon uudistuksen jatkamiseksi ja instituutioiden riippumattomuuden parantamiseksi.
17. Talousuudistusten osalta neuvosto panee tyytyväisenä merkille EU:n sekä Länsi-Balkanin maiden ja Turkin välistä talous- ja rahoitusalan vuoropuhelua koskevien yhteisten päätelmien mukaisen jatkuvan talouskasvun ja kannustaa Montenegroa toteuttamaan toimenpiteitä julkisen talouden kestävyuden varmistamiseksi, suuren julkisen velan vähentämiseksi, kauppavajeen pienentämiseksi, uudistusten edistämiseksi julkisten hankintojen ja työmarkkinoiden kaltaisilla tärkeillä aloilla sekä liiketoimintaympäristön parantamiseksi.

18. Vaalien osalta Montenegron viranomaisten on korjattava kaikki kansainvälisten tarkkailijoiden raportoimat epäselvyydet ja pidettävä kiinni poliittisesta sitoutumisesta kattavaan ja osallistavaan vaaliuudistusprosessiin, jotta vaalijärjestelmään kohdistuva luottamus vahvistuisi. Neuvosto toistaa, että poliittisen keskustelun palauttaminen parlamenttiin kuuluu edelleen kaikkien puolueiden vastuulle.
19. Neuvosto on erittäin tyytyväinen Montenegron edelleenkin myönteiseen rooliin alueellisen yhteistyön ja hyvien naapuruussuhteiden edistämisessä.
20. Neuvosto kiittää Montenegroa painokkaasti sen johdonmukaisesta yhteistyöstä ulkopoliittisissa kysymyksissä ja erityisesti siitä, että se on jatkanut politiikkansa täysipainoista mukauttamista EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan.

SERBIA

21. EU panee tyytyväisenä merkille liittymisneuvotteluissa saavutetun edistymisen. Neuvotteluissa on tähän mennessä avattu 14 lukua yhteensä 35 luvusta, ja kaksi lukua on suljettu toistaiseksi. Neuvosto muistuttaa, että kuten neuvottelukehyksessä todetaan, edistyminen oikeusvaltiota ja perusoikeuksia koskevien lukujen kohdalla sekä Serbian ja Kosovon välisten suhteiden normalisoinnissa on olennaista ja määrää jatkossakin koko liittymisneuvottelujen vauhdin. Lukuja 23 ja 24 koskevien välitavoitteiden ja niihin liittyvien toimintasuunnitelmien täytäntöönpanon tulisi jatkossakin toimia ohjeistuksena tuleville uudistuksille vakaan edistymisen saavuttamiseksi.
22. Neuvosto on tyytyväinen Serbian hallituksen uudelleen vahvistamaan EU:hun yhdentymistä koskevaan sitoumukseen ja sen strategiseen tavoitteeseen. Nyt on ratkaisevan tärkeää, että tätä strategista valintaa tuodaan viestinä aktiivisesti ja yksiselitteisesti esiin julkisessa keskustelussa.

23. Neuvosto kehottaa Serbiaa vauhdittamaan merkittävästi uudistustoimiaan oikeusvaltion kehittämisessä ja erityisesti varmistamaan oikeusjärjestelmän riippumattomuuden ja yleisen tehokkuuden. Erityistä huomiota on kiinnitettävä tämän alan uudistuksen tulokselliseen toteuttamiseen, mukaan lukien tehokkaita tutkinta- ja syytetoimia sekä lopullisia tuomioita koskevat konkreettiset tulokset ja kestävä näyttö erityisesti korruption torjunnan, järjestäytyneen rikollisuuden ja rahanpesun yhteydessä. Edistymisen puute sananvapauden alalla herättää yhä suurempaa huolta. Viranomaisten olisi ensisijaisena asiana taattava rajattoman sananvapauden ja tiedotusvälineiden riippumattomuuden salliva turvallinen ympäristö muun muassa tehostamalla toimittajiin kohdistuneiden hyökkäysten tutkintaa. Serbian on kiinnitettävä erityistä huomiota perusoikeuksien täysimittaiseen kunnioittamiseen, myös haavoittuvimpien ryhmien suojelemiseen, sekä kansallisten vähemmistöjen syrjimättömään kohteluun koko Serbiassa etenkin koulutuksessa, vähemmistökielten käytössä sekä media- ja uskonnollisten palvelujen käytössä vähemmistökielillä. Vihapuhe- ja pelottelutapaukset ja hyökkäykset olisi käsiteltävä nopeasti ja päättäväisesti. Neuvosto kehottaa jälleen panemaan asianmukaiset strategiset asiakirjat tosiasiallisesti täytäntöön. Lisäksi lainsäädännön avoimuutta, osallistavuutta ja laatua on lisättävä muun muassa edistämällä kansalaisjärjestöjen toimintamahdollisuuksia. Riippumattomien elinten ja demokraattisten instituutioiden asianmukaisessa toiminnassa, parlamentaarinen valvonta mukaan lukien, samoin kuin perustuslain muuttamisessa, on saatava pikaisesti aikaan lisäedistymistä. Neuvosto korostaa, että kansainvälisten vaalitarkkailijoiden suosituksia on tarpeen noudattaa ensisijaisena asiana ottaen huomioon viimeisimmät vaalit. Neuvosto painottaa myös maan sisäistä sotarikosten käsittelyä ja täysimittaista yhteistyötä kansainvälisiä rikostuomioistuimia koskevan mekanismin kanssa.
24. Talousuudistusten osalta neuvosto panee tyytyväisenä merkille EU:n sekä Länsi-Balkanin maiden ja Turkin välistä talous- ja rahoitusalan vuoropuhelua koskevien yhteisten päätelmien mukaisen jatkuvan edistymisen ja kannustaa Serbiaa parantamaan edelleen liiketoimintaympäristöä, puuttumaan julkiseen velkaan ja etenemään rakenneuudistusten toteuttamisessa erityisesti energian ja liikenteen aloilla, työmarkkinoilla, verohallinnossa ja julkisissa hankinnoissa, mukaan lukien valtionyritysten rakenneuudistus ja yksityistäminen.

25. EU:n tuella käytävän Belgradin ja Pristinan välisen vuoropuhelun osalta neuvosto on tyytyväinen siihen, että molemmat osapuolet ovat luvanneet korkealle edustajalle pyrkiä suhteiden kokonaisvaltaiseen normalisointiin, myös tekemällä oikeudellisesti sitovan sopimuksen. Tämä on keskeistä maiden pyrkiessä parantamaan jäsenyyssnäkymiään ja olennaista alueen kestävän vakauden kannalta.
26. Neuvosto on tyytyväinen siihen, että hallintoryhmä on vihdoin voinut aloittaa työn Kosovossa sijaitsevien serbienemmistöisten kuntien liiton tai yhteisön perussäännön laatimiseksi vuoden 2013 Brysselin sopimuksen ja vuoden 2015 elokuun sopimuksen mukaisesti ja odottaa molempien osapuolten osallistuvan prosessiin rakentavasti, jotta tämä pitkäaikainen sitoumus saataisiin pikaisesti täytettyä. Neuvosto kehottaa poistamaan pikaisesti energiasopimuksen täytäntöönpanon tiellä vielä olevat esteet. Hitaan edistymistahdin huomioon ottaen neuvosto korostaa, että on tärkeää saattaa päätökseen kaikkien muiden aikaisempien sopimusten ja erityisesti Mitrovican siltaa, yhdennettyä rajaturvallisuutta ja tutkintotodistusten tunnustamista koskevien sopimusten täytäntöönpano. Neuvosto kehottaa Serbiaa panemaan pikaisesti ja vilpittömästi täytäntöön oma osuutensa kaikista aikaisemmista sopimuksista ja ryhtymään Kosovon kanssa laatimaan rakentavalta pohjalta tulevia sopimuksia, jotka pannaan täytäntöön. Neuvosto ilmaisee tyytyväisyytensä siihen, että syksyllä 2017 pantiin täytäntöön oikeusalan sopimus, joka varmistaa integroidun oikeuslaitoksen toiminnan Kosovossa ja tarjoaa oikeussuojan kaikille yhteisöille. Neuvosto aikoo seurata edelleen tiiviisti Serbian jatkettua sitoumusta saada aikaan näkyvää ja kestävää edistymistä Kosovon-suhteiden normalisoinnissa, jotta Serbia ja Kosovo voivat jatkaa tiellä kohti EU:ta välttämällä sitä, että toinen voisi estää toista näissä pyrkimyksissä, ja jotta molemmat voivat käyttää täysimääräisesti oikeuksiaan ja noudattaa velvoitteitaan. Neuvosto ilmaisee arvostavansa korkean edustajan työtä vuoropuhelun edistämisessä ja odottaa mielenkiinnolla hänen osapuolten kanssa jatkossa toteuttamaansa intensiivistä toimintaa, jotta suhteet saataisiin kokonaan normalisoitua.
27. Neuvosto kehottaa uudelleen Serbiaa mukauttamaan politiikkaansa asteittain EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan, kuten neuvottelukehyksessä edellytetään, ja kääntämään nykyinen heikentyvä suuntaus päinvastaiseksi mahdollisimman pian.

28. Neuvosto kehottaa Serbiaa olemaan poikkeamatta EU:n yhteisestä viisumipolitiikasta, sillä sen viimeaikaiset toimet, kuten viisumivapaussopimusten tekeminen eräiden kolmansien maiden kanssa, herättävät huolta.
29. Neuvosto panee tyytyväisenä merkille Serbian rakentavan sitoutumisen alueelliseen yhteistyöhön ja kannustaa Serbiaa määrätietoisesti jatkamaan hyvien naapuruussuhteiden lujittamista.

TURKKI

30. Neuvosto vahvistaa pitävänsä EU:n ja EU:lle keskeisen kumppanin Turkin välisiä suhteita tärkeinä. Se on yhä sitoutunut ylläpitämään avointa ja vilpitöntä vuoropuhelua, jolla pyritään vastaamaan yhteisiin haasteisiin ja tekemään yhteistyötä keskeisillä yhteisen edun aloilla, joita ovat esimerkiksi muuttoliike, terrorismin torjunta, energia, liikenne, talous ja kauppa. Neuvosto pitää arvossa Turkin merkittäviä ponnisteluja yli 3,5 miljoonan pakolaisen vastaanottamisessa ja heidän tarpeistaan huolehtimisessa. EU:n ja Turkin julkilausuman jatkuva täytäntöönpano on molempien osapuolten edun mukaista ja edelleen ratkaisevan tärkeää, sillä se vähentää laittomia ja vaarallisia meren ylityksiä ja pelastaa henkiä Egeanmerellä. Yhteisten rajojen tehostettu valvonta EU:n kanssa on jatkossakin painopisteenä. Voimassa olevat kahdenväliset takaisinottosopimukset ja EU:n jäsenvaltioiden kanssa tehtyjen vastaavanlaisten sopimusten ja järjestelyjen määräykset olisi pantava asianmukaisesti täytäntöön odotettaessa EU:n ja Turkin takaisinottosopimuksen täydellistä ja tehokasta täytäntöönpanoa kaikkien jäsenvaltioiden suhteen. Oikeus- ja sisäasioiden yhteistyö kaikkien EU:n jäsenvaltioiden kanssa on edelleen olennaista.

31. Neuvosto palauttaa mieleen 18. heinäkuuta 2016 antamansa päätelmät, joissa tuomittiin 15. heinäkuuta tapahtunut vallankaappausyritys välittömästi ja jyrkästi ja ilmaistiin solidaarisuus Turkin kansaa kohtaan sekä täysi tuki Turkin demokraattisille instituutioille. Vallankaappausyrityksen jälkeen toteutettujen toimenpiteiden suhteettomuus aiheuttaa kuitenkin vakavaa huolta. Neuvosto palauttaa mieleen kansainväliset normit ja velvoitteet, jotka Turkki on omaksunut ja joihin se on sitoutunut, ja kehottaa Turkkia pikaisesti kääntämään kielteiset kehityssuuntaukset.
32. Neuvosto on erityisen huolissaan jatkuvasta ja erittäin huolestuttavasta taantumisesta oikeusvaltion ja perusoikeuksien aloilla, sananvapaus mukaan lukien. Oikeuslaitoksen riippumattomuuden ja toiminnan heikentämistä ei voida sallia, eikä myöskään käynnissä olevia rajoituksia, pidätyksiä, vangitsemisia ja muita toimenpiteitä, joita kohdistetaan toimittajiin, tutkijoihin, poliittisten puolueiden jäseniin sekä kansanedustajiin, ihmisoikeuksien puolustajiin, sosiaalisen median käyttäjiin ja muihin perusoikeuksiaan ja -vapauksiaan käyttäviin henkilöihin. Neuvosto toteaa jälleen olevansa syvästi huolissaan näistä kielteisistä kehityssuuntauksista samoin kuin EU:n kansalaisten, mukaan lukien kahden kreikkalaisen sotilaan, jatkuvasta vangittuna pitämisestä. Turkin on kiireellisesti ja tehokkaasti korjattava nämä ja monet muut vakavat puutteet ja ratkaisematta olevat, komission kertomuksessa yksilöidyt seikat. Turkin olisi myös tehostettava yhteistyötään Euroopan neuvoston ja sen elinten ja instituutioiden kanssa, reagoitava niiden keskeisiin suosituksiin ja pantava täytäntöön kaikki Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen päätökset Euroopan ihmisoikeussopimuksen 46 artiklan mukaisesti. Neuvosto panee erityisesti merkille, että Venetsian komissio arvioi viimeisimpiä Turkin perustuslakiin tehtyjä muutoksia kriittisesti, koska niistä puuttuu riittävä valvonta ja ne vaarantavat vallanjakoperiaatteen.

33. Neuvosto odottaa jatkossakin Turkin sitoutuvan yksiselitteisesti hyviin naapuruussuhteisiin, kansainvälisiin sopimuksiin ja kiistojen rauhanomaiseen ratkaisemiseen, tarvittaessa Kansainväliseen tuomioistuimeen turvautuen. Palauttaen mieleen ja vahvistaen kaikilta näiltä osin aiemmat neuvoston ja Eurooppa-neuvoston päätelmät, mukaan lukien 22. maaliskuuta 2018 annetut Eurooppa-neuvoston päätelmät, joissa tuomittiin jyrkästi Turkin jatkuvat laittomat toimet itäisellä Välimerellä ja Egeanmerellä, 11. joulukuuta 2006 annetut neuvoston päätelmät sekä 21. syyskuuta 2005 annettu julkilausuma, neuvosto kehottaa Turkkia täyttämään neuvottelukehyksen mukaiset velvoitteensa, kuten velvoite panna assosiaatiosopimuksen lisäpöytäkirja täytäntöön täysimääräisesti ja kaikkia jäsenvaltioita kohtaan syrjimättömästi. Neuvosto toistaa, että kaikkien jäsenvaltioiden tunnustaminen on olennaista. Turkin on vältettävä uhkailua ja toimia, jotka vahingoittavat hyviä naapuruussuhteita, normalisoitava suhteensa Kyproksen tasavallan kanssa ja kunnioitettava kaikkien EU:n jäsenvaltioiden täysivaltaisuutta niiden aluemerellä ja ilmatilassa samoin kuin kaikkia niiden suvereniteettioikeuksia, kuten muun muassa oikeutta tutkia ja hyödyntää luonnonvaroja, EU:n ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti, UNCLOS mukaan lukien. On ratkaisevan tärkeää, että Turkki sitoutuu ja osallistuu Kyproksen ongelman, myös sen ulkoisten näkökohtien, kokonaisvaltaiseen ratkaisuun YK:n puitteissa YK:n turvallisuusneuvoston asiaankuuluvien päätöslauselmien, EU:n perustana olevien periaatteiden sekä yhteisön säännösten mukaisesti sekä pidättäytyy kaikista toimista, jotka myötävaikuttavat suhteiden kärjistymiseen EU:n jäsenvaltioissa.
34. Neuvosto kehottaa uudelleen Turkkia mukauttamaan politiikkaansa asteittain EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan ja kääntämään nykyinen heikentyvä suuntaus päinvastaiseksi mahdollisimman pian ja palauttaa mieleen jäsenvaltioiden liittymistä kansainvälisiin organisaatioihin koskevan kantansa.
35. Neuvosto panee merkille, että Turkki on loitontunut Euroopan unionista. Turkin liittymisneuvottelut ovat tosiasiaa pysähdyksissä, ja näin ollen uusien neuvottelulukujen avaamista tai sulkemista ei voida harkita eikä suunnitteilla ole uusia toimia EU:n ja Turkin tulliliiton uudistamiseksi.

VAKAUTUS- JA ASSOSIAATIOPROSESSI

ENTINEN JUGOSLAVIAN TASAVALTA MAKEDONIA

36. Neuvosto on tyytyväinen siihen, että maa on saanut ratkaistua syvän poliittisen kriisinsä muun muassa jatkamalla Pržinon sopimuksen täytäntöönpanoa ja edistyttyään merkittävästi kiireellisten ensisijaisten uudistusten täytäntöönpanossa. Neuvosto ilmaisee tyytyväisyytensä siihen, että vaikeasta poliittisesta tilanteesta huolimatta uusi hallitus on toukokuusta 2017 alkaen toteuttanut merkittäviä toimia, joilla on pyritty asteittain palauttamaan sovitteluratkaisun kulttuuri pitämällä yhteyttä kaikkiin sidosryhmiin, myös oppositioon, vahvistamaan demokratiaa ja oikeusvaltiota sekä osoittamaan todellista uudistushalua osallistavalla ja avoimella tavalla. Neuvosto on tyytyväinen myös siihen, että uusi hallitus otti yhteyttä naapureihinsa hyvien naapuruussuhteiden hengessä.
37. Pržinon sopimuksen mukaiset ennenaikaiset parlamenttivaalit järjestettiin 11. joulukuuta 2016, ja lisäksi lokakuussa 2017 järjestettiin paikallisvaalit. Neuvosto panee merkille Etyj/ODIHR:n näkemyksen, jonka mukaan kyseisissä viime vaaleissa oli todellinen kilpailuasetelma ja toteaa, että perusvapauksien kunnioittaminen auttoi demokraattisten vaalien järjestämisessä. Neuvosto toteaa, että edistymistä on saatu aikaan Etyjin/ODIHR:n suositusten noudattamisessa ja kansalaisten vaaliprosesseja kohtaan tunteman luottamuksen palauttamisessa.
38. Neuvosto on tyytyväinen ensimmäiseen konkreettiseen edistymiseen oikeuslaitoksen riippumattomuuden palauttamisessa, tuomioistuinten työskentelyn parantamisessa ja erikoissyyttäjän viraston työn jatkotoimissa. Tämän edistymisen myötä edellisten vuosien taantuminen alkoi korjaantua. Neuvosto muistuttaa, että on tärkeää jatkaa oikeudellisen vastuuvellvollisuuden määrittelemistä väärinkäytöksistä, jotka tulivat esiin vuoden 2015 telekuuntelussa, ja asiaan liittyvän valvonnan puutteesta, ja että parlamenttiin 27. huhtikuuta 2017 tehtyä iskua koskeva vastuuvellvollisuus on määriteltävä. Neuvosto kannustaa jatkamaan oikeuslaitoksen uudistusstrategian täytäntöönpanoa ja lisätoimia jäljellä olevien suositusten noudattamiseksi, uusien konkreettisten tulosten saavuttamiseksi ja oikeuslaitoksen riippumattoman toiminnan varmistamiseksi.

39. Neuvosto panee tyytyväisenä merkille edistymisen EU:n uudistusohjelman noudattamisessa. Se rohkaisee kaikkia osapuolia pitämään yllä rakentavaa vuoropuhelua ja syventämään edelleen vallitsevaa uudistusmyönteisyyttä erityisesti keskeisillä oikeusvaltion aloilla, kuten korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa, oikeuslaitoksen uudistamisessa, radikalisoitumisen ja terrorismin torjunnassa sekä tiedustelupalvelun uudistamisessa. Se korostaa epäpoliittisen ja pätevyyteen perustuvan julkishallinnon, vaaliuudistuksen, tiedotusvälineiden vapauden ja toimeenpanovallan valvonnan tehostamisen merkitystä. Lisäksi neuvosto muistuttaa, että käynnissä olevat ja suunnitellut uudistukset on tärkeää panna tuloksellisesti täytäntöön.
40. Neuvosto on tyytyväinen kansalaisyhteiskunnan rakentavaan rooliin demokratisoimisprosessien tukemisessa, kansalaisyhteiskunnan toimintaympäristön merkittävään paranemiseen ja sitoutuneisuuteen, jota hallitus on osoittanut aitoon vuoropuheluun ja osallistavuuteen. Neuvosto muistuttaa, että kansanryhmien välisten suhteiden onnistunut järjestäminen on tärkeää, tukee hallitusten sitoumusta ja ilmaisee tyytyväisyytensä niihin moniin toimiin, joita toteutettiin luottamuksen lisäämiseksi eri yhteisöjen välillä ja Ohridin puitesopimuksen täytäntöönpanon jatkamiseksi.
41. Neuvosto on tyytyväinen julkisen talouden hallinnointijärjestelmän ja sen avoimuuden huomattavaan paranemiseen. Lisäksi neuvosto kehottaa maata EU:n sekä Länsi-Balkanin maiden ja Turkin välistä talous- ja rahoitusalan vuoropuhelua koskevien yhteisten päätelmien mukaisesti ratkaisemaan keskeiset haasteet, joita ovat epävirallisen talouden ja korruption torjuminen, puuttumaan systemaattisen ja tehokkaan lainvalvonnan puutteeseen ja läpinäkymättömään sääntelykehykseen, ratkaisemaan nuorten ja naisten korkea työttömyys ja uudistamaan koulutusjärjestelmä kaikilla tasoilla.
42. Neuvosto panee tyytyväisenä merkille, että maa on mukauttanut politiikkaansa entistä enemmän EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan, ja kannustaa maata edelleen parantamaan mukautumistaan.

43. Kuten edellisissä Eurooppa-neuvoston ja neuvoston päätelmissä todettiin, on oleellista pitää yllä hyviä naapurisuhteita, joihin sisältyy myös YK:n puitteissa neuvoteltu ja molempien osapuolten hyväksymä ratkaisu nimikysymykseen. Neuvosto on hyvin tyytyväinen siihen, että Kreikan kanssa on allekirjoitettu sopimus, jonka myötä maan nimeä koskeva pitkäaikainen kiista on saatu ratkaistuksi, ja odottaa kiinnostuneena sopimuksen ratifiointia ja täytäntöönpanoa. Neuvosto on lisäksi tyytyväinen Bulgarian kanssa tehtyyn ystävyyyttä, hyvää naapuruutta ja yhteistyötä koskevaan sopimukseen ja korostaa, että sen täytäntöönpanon jatkaminen on tärkeää. Näiden kahden merkittävän tapahtuman pitäisi tehdä loppu kaikista historian väärintulkinnosta johtuvista vaatimuksista.
44. Edellä mainitun edistymisen – erityisesti Pržinin sopimuksen täytäntöönpanon, kiireellisten ensisijaisten uudistusten sekä Kreikan kanssa aikaansaadun, maan nimeä koskevan sopimuksen aikaansaaman myönteisen kehityksen – huomioon ottaen neuvosto sopii, että entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian saavuttamaan mainittuun edistymiseen reagoidaan myönteisesti, ja viitoittaa tietä liittymisneuvottelujen aloittamiselle kesäkuussa 2019. Näin ollen neuvosto korostaa, että entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian on ehdottoman tärkeää jatkaa konkreettista edistymistä kiireellisten ensisijaisten uudistusten alalla sekä saavuttaa uusia konkreettisia tuloksia korruption torjunnassa pitämällä yllä ja syventämällä vallitsevaa uudistusmyönteisyyttä. Neuvosto pyytää komissiota tätä varten seuraamaan tiiviisti edellä mainittuja entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian uudistustoimia ja arvioi edistymistä vuosittaisen komission kertomuksen pohjalta. Neuvosto palauttaa mieleen, että päätös liittymisneuvottelujen aloittamisesta entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian kanssa edellyttää, että kansalliset parlamentaariset menettelyt saadaan päätökseen ja että Eurooppa-neuvosto hyväksyy asian, ja että jo pian päätöksen jälkeen järjestetään ensimmäinen hallitustenvälisen konferenssi vuoden 2019 loppuun mennessä edistymisestä riippuen. Neuvosto korostaa, että tässä edistymisen arvioinnissa olisi tuotava esiin uusia konkreettisia ja kestäviä tuloksia seuraavilla aloilla:
- oikeuslaitoksen uudistus sekä proaktiivinen tutkinta, syytteeseen asettaminen ja lopulliset tuomiot korruptiota ja järjestäytyntä rikollisuutta koskevissa tapauksissa, myös korkealla tasolla;
 - tiedustelu- ja turvallisuuspalvelujen uudistus;
 - julkishallinnon uudistus.

Neuvosto panee merkille komission aikomuksen aloittaa tarvittavat valmistelut.

ALBANIA

45. Neuvosto on tyytyväinen Albanian tasaiseen edistymiseen seuraaviin viiteen tärkeimpään painopisteeseen liittyvien uudistusten toteuttamisessa: julkishallinnon uudistus, oikeuslaitoksen uudistus, korruption torjunta, järjestäytyneen rikollisuuden torjunta ja ihmisoikeuksien suojelu, mukaan lukien vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeudet, ja omistusoikeudet. Käynnissä on oikeuslaitoksen institutionaalinen rakenneuudistus, joka on oikeuslaitoksen kattavan uudistuksen kulmakivi. Tuomareiden ja syyttäjien uudelleenarviointi (turvallisuusselvitykset) on alkanut tuottaa ensimmäisiä konkreettisia tuloksia, myös oikeuslaitoksen korkea-arvoisten jäsenten keskuudessa, kansainvälisen valvonta-operaation alaisuudessa. Neuvosto kannustaa Albaniaa jatkamaan hyvää yhteistyötään kansainvälisen valvonta-operaation kanssa. Neuvosto rohkaisee Albaniaa tähän mennessä saavutetun edistymisen pohjalta jatkamaan tehokkaasti oikeuslaitoksen uudistusta, jonka tavoitteena on oikeuslaitoksen ammattimaisuuden, tehokkuuden ja riippumattomuuden lisääminen, etenkin edistämällä turvallisuusselvitysprosessia, joka on ratkaisevan tärkeä uudistuksen onnistumisen kannalta.
46. Neuvosto on tyytyväinen toimiin, joilla korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa on tarkoitus saada aikaan vakaa käytäntö, joka kattaa proaktiivisen tutkinnan, syytteeseen asettamisen ja lopulliset tuomiot, ja toteaa, että järjestäytyneiden rikollisryhmien hajottaminen on edelleen merkittävä haaste. Neuvosto korostaa, että Albanian on tärkeää pyrkiä edelleen konkreettisiin ja kestäviin tuloksiin, myös huumausaineiden viljelyn ja kaupan torjunnassa. Neuvosto kannustaa Albaniaa jatkamaan ja syventämään ponnisteluja kannabiksen viljelyn vähentämiseksi viime kuukausina havaittujen ensimmäisten merkittävien tulosten pohjalta. Neuvosto antaa Albanialle tunnustusta sen läheisestä ja tehostetusta yhteistyöstä EU:n jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten kanssa ja odottaa tämän molempia osapuolia hyödyttävän käytännön jatkuvan.

47. Lisäksi neuvosto korostaa, että Albanian on tehostettava kaikkien näiden alojen toimiaan ja varmistettava, että korruption torjunnassa saadaan uusia konkreettisia tuloksia myös korkealla tasolla samoin kuin järjestäytyneiden rikollisryhmien hajottamisessa. Onnistuneisiin lainvalvontaoperaatioihin olisi kohdistettava järjestelmällistä oikeudellista seuranta. Meneillään olevan oikeuslaitoksen uudistuksen puitteissa on vielä perustettava korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan erikoistuneet instituutiot jo olemassa olevan oikeudellisen kehyksen mukaisesti. Proaktiiviseen tutkintaan, syytteesen asettamisiin ja tuomioihin liittyvän vakaan käytännön aikaansaaminen korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa pysyy keskeisenä pitkän aikavälin tavoitteena, joka vaatii lisää jäsenneltyjä ja johdonmukaisia toimia.
48. Neuvosto toistaa, että Albanian on toteutettava tehokkaita lainsäädännöllisiä ja poliittisia toimenpiteitä, joilla tehostetaan ihmisoikeuksien suojaamista ja syrjinnän vastaisia politiikkoja muun muassa kaikkien Albanian vähemmistöjen yhdenvertaisen kohtelun ja niihin kuuluvien henkilöiden oikeuksien käytön osalta ja joilla varmistetaan puitelain johdonmukainen täytäntöönpano ratkaisemalla asiaankuuluvilla täydentävillä laeilla kaikki jäljellä olevat kysymykset, muun muassa oikeus vapaaseen itsemäärittelyyn. Neuvosto myös toistaa, että omistusoikeudet on pantava tehokkaasti täytäntöön.
49. Neuvosto toteaa, että johdonmukaisella ja rakentavalla vuoropuhelulla hallituksen ja opposition välillä EU:hun liittyvistä uudistuksista on ratkaiseva merkitys siinä, että uudistusohjelmassa edistytään kansalaisten hyödyksi ja että maa etenee kohti EU:ta.
50. Neuvosto toteaa jälleen, että Albanian olisi vauhditettava uudistuksia, joilla pyritään kilpailukyvyyn parantamiseen ja epävirallisen talouden korjaamiseen. EU:n sekä Länsi-Balkanin maiden ja Turkin välistä talous- ja rahoitusalan vuoropuhelua koskevien yhteisten päätelmien mukaisesti neuvosto rohkaisee Albaniaa parantamaan entisestään liiketoiminta- ja investointiympäristöä muun muassa varmistaen omistusoikeuksien noudattamisen ja määrätietoisesti jatkamaan julkisen talouden vakauttamista ja verohallinnon vahvistamista. Neuvosto on tyytyväinen siihen, että energiamarkkinoiden vapauttamisessa sekä liikenneinfrastruktuurin ja digitalisoitumisen aloilla on saavutettu jonkin verran edistystä. Neuvosto kannustaa Albaniaa toteuttamaan toimia jätehuolto-ongelman korjaamiseksi.

51. Neuvosto antaa kiitosta siitä, että Albania on jatkanut politiikkansa täydellistä mukauttamista EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan. Neuvosto on tyytyväinen terrorismin ja väkivaltaisten ääriliikkeiden torjuntaan sitoutumiseen ja siinä edistymiseen ja kannustaa Albaniaa jatkamaan näitä toimia.
52. Neuvosto panee tyytyväisenä merkille, että Albania jatkaa rakentavasti ja sitoutuneesti alueellista yhteistyötä. Neuvosto on tyytyväinen myös siihen, että Albania tehosti naapurimaiden kanssa tärkeistä kahdenvälisistä kysymyksistä käymäänsä vuoropuhelua varmistaakseen hyvät naapurussuhteet, jotka ovat edelleen keskeisessä asemassa.
53. Neuvosto panee tyytyväisenä merkille lisätoimet, joihin Albania on ryhtynyt ottaakseen käyttöön tehokkaita toimenpiteitä, joiden avulla voidaan puuttua niiden ilmeisen perusteettomien turvapaikkahakemusten suureen määrään, joita Albanian kansalaiset ovat tehneet EU:n jäsenvaltioissa ja Schengeniin assosioituneissa maissa. Näitä toimenpiteitä sekä eniten turvapaikkahakemuksia saavien maiden kanssa tehtävää yhteistyötä ja vuoropuhelua on jatkettava, kunnes saadaan aikaan kestäviä tuloksia.
54. Ottaen huomioon edellä esitetty edistyminen erityisesti viiden tärkeimmän painopisteen suhteen neuvosto sopii, että Albanian saavuttamaan mainittuun edistymiseen reagoidaan myönteisesti, ja viitoittaa tietä liittymisneuvottelujen aloittamiselle kesäkuussa 2019. Näin ollen neuvosto korostaa, että Albanian on ehdottoman tärkeää lujittaa edelleen oikeuslaitoksen uudistamisessa saavutettua edistymistä, etenkin turvallisuusselvitysten avulla, ja saavuttaa uusia konkreettisia tuloksia korruption torjunnassa kaikilla tasoilla sekä järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa, erityisesti huumausaineiden viljelyn ja kaupan alalla, pitämällä yllä ja syventämällä vallitsevaa uudistusmyönteisyyttä. Siihen sisältyy
- tuomareiden ja syyttäjien uudelleenarvioinnin eteenpäin vieminen, erityisesti tärkeimpien asioiden käsittelyn päätökseen saattaminen, ja riippumattomien oikeuslaitoksen rakenteiden perustamisen loppuun vieminen perustuslakiuudistuksen mukaisesti;
 - erityiselinten, kuten korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan erikoistuneen yksikön ja keskusrikospoliisin sekä tuomioistuimen perustamisen loppuun vieminen;
 - proaktiivisen tutkinnan, syytteeseen asettamisen ja lopullisten tuomioiden tehostaminen korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa, myös korkealla tasolla.

Neuvosto pyytää komissiota tätä varten seuraamaan tiiviisti edellä mainittuja Albanian uudistustoimia ja arvioi edistymistä vuosittaisen komission kertomuksen pohjalta. Neuvosto palauttaa mieleen, että päätös liittymisneuvottelujen aloittamisesta Albanian kanssa edellyttää, että kansalliset parlamentaariset menettelyt saadaan päätökseen ja että Eurooppa-neuvosto hyväksyy asian, ja että jo pian päätöksen jälkeen järjestetään ensimmäinen hallitustenvälisen konferenssi vuoden 2019 loppuun mennessä edistymisestä riippuen. Neuvosto korostaa, että tässä edistymisen arvioinnissa olisi tuotava esiin uusia konkreettisia ja kestäviä tuloksia seuraavilla aloilla: Vaalien osalta neuvosto pitää erityisen tärkeänä sitä, että Albania reagoi Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimiston jäljellä oleviin suosituksiin. Neuvosto pitää erityisen tärkeänä myös sitä, että Albania jatkaa toimia ilmeisen perusteettomien turvapaikkahakemusten vähentämiseksi ja pyytää myös komissiota varmistamaan, että tämä otetaan huomioon.

Neuvosto panee merkille komission aikomuksen aloittaa tarvittavat valmistelut.

BOSNIA JA HERTSEGOVINA

55. Neuvosto on tyytyväinen lopullisiin vastauksiin, jotka maa on koordinointimekanismin kautta antanut Bosnia ja Hertsegovinan EU-jäsenyyshakemukseen liittyvään, komission lausuntoa koskevaan lomakkeeseen, ja kehottaa Bosnia ja Hertsegovinaa hyödyntämään edelleen tätä tärkeää mekanismia valmistellakseen johdonmukaisia ja kattavia strategisia maanlaajuisia asiakirjoja, mukaan lukien vakautus- ja assosiaatiosopimuksessa vaaditut asiakirjat. Neuvosto muistuttaa, että vaikka Bosnia ja Hertsegovinan helmikuussa 2016 jättämä EU-jäsenyyshakemus on strateginen sitoumus etenemisestä kohti EU:ta, sen on tuotettava kentällä pikaisesti kokonaisvaltaisia uudistustuloksia. Neuvosto on tyytyväinen siihen, että Bosnia ja Hertsegovinassa on toteutettu eräitä EU:hun mukautumiseen liittyviä uudistuksia, jotka liittyvät esimerkiksi valmisteveroihin sekä ympäristöä ja maaseudun kehittämistä koskeviin maanlaajuisiin strategioihin. Neuvosto panee kuitenkin huolestuneena merkille, että vastakkainasettelua luova retoriikka ja vaaleja edeltävä kampanjointi ovat merkittävästi hidastaneet uudistustahtia erityisesti uudistusohjelman osalta.

56. Neuvosto muistuttaa odottavansa Bosnia ja Hertsegovinan varmistavan, että uudistusohjelma pannaan täysipainoisesti ja tehokkaasti täytäntöön Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisten hyväksymän toimintasuunnitelman mukaisesti ja kansalaisyhteiskuntaa tiiviisti kuullen sen kansalaisten hyväksi ja läheisessä yhteistyössä Euroopan unionin, kansainvälisten rahoituslaitosten ja kansainvälisten kumppaneiden kanssa. Osallistavat sosioekonomiset uudistukset, oikeusvaltioperiaatteen vahvistaminen, mukaan lukien oikeuslaitoksen riippumattomuuden, puolueettomuuden, vastuuvollisuuden, ammattimaisuuden ja tehokkuuden lujittaminen, korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden, radikalisoitumisen ja terrorismin sekä laittoman muuttoliikkeen torjunta samoin kuin julkishallinnon vahvistaminen kaikilla hallintotasoilla eurooppalaisia normeja noudattaen sekä yhteistyön parantaminen kaikkien tasojen välillä ovat edelleen erittäin tärkeitä painopisteitä.

Lisäksi neuvosto pitää valitettavana, että sananvapaudessa ja riippumattomien tiedotusvälineiden kehittämisessä ei ole edistytty, ja kehottaa Bosnia ja Hertsegovinaa tehostamaan toimia asian korjaamiseksi.

57. Neuvosto kehottaa Bosnia ja Hertsegovinaa aivan ensisijaisena asiana hyväksymään kansainvälisten normien mukaisia rikosprosessilain säännöksiä. Lisäksi se kehottaa hyväksymään eturistiriitoja koskevan lain sekä tiedustelupalvelulain kaikilta osiltaan.

58. Neuvosto panee merkille ilmoituksen parlamenttivaaleista, jotka on tarkoitus järjestää 7. lokakuuta 2018. Neuvosto pitää valitettavana, että poliittiset puolueet eivät ole tähän mennessä osoittaneet kompromissihalukkuutta, ja kehottaa painokkaasti Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia muuttamaan kiireellisesti vaalijärjestelmää, jotta lokakuussa 2018 pidettävien vaalien tulosten täytäntöönpano voidaan varmistaa. Tässä yhteydessä kaikkien poliittisten johtajien on kannettava vastuunsa ja löydettävä ratkaisu federaation edustajainhuoneen tilanteeseen. Neuvosto katsoo, että vaaliuudistusta olisi käsiteltävä tärkeänä asiana vuoropuhelun hengessä, ja kannustaa Bosnia ja Hertsegovinaa panemaan täytäntöön myös Etyjin demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimiston suositukset, jotta maa voisi lähentyä EU:n normeja, mikä parantaisi tulevien vaalien toimittamista. Neuvosto toteaa myös, että muut vaaleihin liittyvät kysymykset, kuten Mostarin paikallisvaalien pitämistä sekä Bosnia ja Hertsegovinan presidenttineuvostoa koskevat säännökset, olisi ratkaistava pian vaalien jälkeen eurooppalaisia normeja noudattaen; tältä osin neuvosto korostaa, että mitään sellaisia lainsäädännöllisiä tai poliittisia toimia ei pitäisi toteuttaa, jotka tekisivät asiassa Sejdić–Finci ja vastaavissa asioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanosta haasteellisempaa. Nämä uudistukset eivät kuitenkaan saa haitata uudistusohjelman täytäntöönpanon jatkamista.
59. Lisäksi neuvosto toistaa varauksettoman sitoutumisensa Bosnia ja Hertsegovinan lähentymiseen EU:hun yhtenä, yhtenäisenä ja täysivaltaisena maana ja kannustaa Bosnia ja Hertsegovinan kaikkia viranomaisia ja poliittisia voimia lopettamaan vastakkainasettelua luovan menneisyyden retoriikan ja tuomittujen sotarikollisten ihannoinnin ja aktiivisesti edistämään sovinnontekoa, myös koulutuksen välityksellä. Neuvosto kannustaa Bosnia ja Hertsegovinaa osallistumaan jatkossakin aktiivisesti alueelliseen yhteistyöhön ja naapuruussuhteiden luomiseen.

60. Neuvosto on tyytyväinen edistymiseen talouskehityksen ja kilpailukyvyn aloilla. Neuvosto kehottaa Bosnia ja Hertsegovinaa kuitenkin EU:n sekä Länsi-Balkanin maiden ja Turkin välistä talous- ja rahoitusalan vuoropuhelua koskevien yhteisten päätelmien mukaisesti ratkaisemaan keskeiset haasteet, joita ovat heikko oikeusvaltio, huonona pysynyt liiketoimintaympäristö, laaja ja tehoton julkishallinto, varsin suuri epävirallinen talous, eräiden taloussektorien heikko rahoituksen saanti, korruptio, työmarkkinoiden epätasapaino, johon liittyy suuri rakennetyöttömyys ja alhainen työllisyysaste yhdistettynä heikkoon koulutusjärjestelmään, heikot institutionaaliset valmiudet ja investointeja huonosti tukeva toimintaympäristö, sekä vahvistamaan kattavaa pankkialan kriisinratkaisukehystä. Neuvosto myös toistaa, että Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisten on tehostettava toimiaan ympäristönsuojelun alalla.
61. Neuvosto rohkaisee kaikilla tasoilla toimivia Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia sitoutumaan aktiivisesti komission lausunnon valmisteluprosessiin ja antamaan vastauksensa komission tietopyyntöihin. Neuvosto muistuttaa, että lausuntoa valmistellessaan komission tulee kiinnittää erityistä huomiota asiassa Sejdić–Finci annetun tuomion täytäntöönpanoon. Neuvosto panee merkille, että Bosnia ja Hertsegovinan perustuslaissa luetellaan kansanryhminä bosnialaiset, kroaatit ja serbit (sekä muut), ja toistaa, että kaikkien kansalaisten yhdenvertaisuuden ja syrjimättömyyden periaatteet on taattava täysimääräisesti. Neuvosto palaa Bosnia ja Hertsegovinan EU:hun liittymistä koskevaan prosessiin komission annettua lausunnon maan jättämästä EU:n jäsenyyttä koskevasta hakemuksesta.

KOSOVO

62. Neuvosto korostaa Kosovon kanssa tehdyn vakautus- ja assosiaatiosopimuksen merkitystä ja kannustaa jatkamaan sen täytäntöönpanoa. Rajoittamatta asemaa koskevia jäsenvaltioiden kantoja tässä unionisopimuksessa määrätään sopimuskehyksestä, jonka puitteissa EU ja Kosovo lisäävät yhteistyötään ja arvioivat suhteidensa kehittymistä. Se tarjoaa Kosovolle mahdollisuuden kestävään edistymiseen ja unioniin lähentymiseen alueen eurooppalaisten tulevaisuudennäkymien mukaisesti sekä luo kaupankäynti- ja investointimahdollisuuksia.
63. Neuvosto on tyytyväinen siihen, että Kosovon parlamentti ratifioi Montenegron kanssa tehdyn rajasopimuksen maaliskuussa 2018. Tämä merkitsi yhden Kosovon viisumivapauteen liittyvän keskeisen kriteerin täyttymistä, ja se oli merkittävä osoitus hyvistä naapuruussuhteista. Neuvosto panee merkille komission aikomuksen esittää arvio järjestäytyneen rikollisuuden ja korruption torjunnassa edistymisen viimeisestä tavoitteesta ja pyytää komissiota raportoimaan siitä, täyttyvätkö muut tavoitteet yhä.
64. Neuvosto ilmaisee tyytyväisyytensä siihen, että vuonna 2017 järjestetyissä parlamentti- ja kunnallisvaaleissa vallitsi yleisesti ottaen aito kilpailuasetelma ja että ne hallinnoitiin suurimmassa osassa Kosovoa hyvin. Monissa Kosovon serbiyhteisöissä kampanjointi-ilmastoa haittasi kuitenkin serbiyhteisön sisäinen pelottelu. Yleisemmällä tasolla neuvosto kehottaa Kosovoa korjaamaan pitkään jatkuneet vaaliprosessin heikkoudet noudattaen EU:n vaalitarkkailuvaltuuskuntien suosituksia ja tiiviissä yhteistyössä muiden kansainvälisten toimijoiden, kuten Etyjin/ODIHR:n kanssa.

65. Neuvosto rohkaisee lisäämään toimia poliittisen kentän kokoamiseksi yhteen edistämään Kosovon tietä kohti EU:ta. Parlamentin olisi parannettava merkittävästi tuloksellisuuttaan keskeisenä lainsäädäntötyön, poliittisen vuoropuhelun ja edustuksen foorumina samoin kuin valvontatehtävissään. Neuvosto ilmaisee huolensa parlamentissa toistuneista väkivaltaisuuksista rajasopimuksesta äänestettäessä.
66. Neuvosto kehottaa voimakkaasti Kosovoa vauhdittamaan niiden kokonaisvaltaisten uudistusten täytäntöönpanoa, joita vakautus- ja assosiaatiosopimuksen mukaisten velvoitteiden täyttäminen siltä edellyttää, jotta se voisi täysmääräisesti hyödyntää sopimuksen suomia mahdollisuuksia. Neuvosto vaatii Kosovoa tehostamaan toimintaansa saattaakseen päätökseen marraskuussa 2016 käynnistetyn eurooppalaisen uudistusohjelman täysipainoinen täytäntöönpano tavoitteena parantaa oikeusvaltio- ja sosioekonomista kehitystä Kosovossa ja saavuttaa tuloksia vakautus- ja assosiaatiosopimuksen täytäntöönpanossa.
67. Neuvosto on tyytyväinen liiketoimintaympäristön parannuksiin ja kehottaa Kosovoa erityisesti EU:n sekä Länsi-Balkanin maiden ja Turkin välistä talous- ja rahoitusalan vuoropuhelua koskevien yhteisten päätelmien mukaisesti lisäämään toimia korruption ja epävirallisen talouden torjumiseksi, vähentämään korkeaa työttömyyttä, etenkin nuorisotyöttömyyttä, parantamaan julkisia hankintoja, suojelemaan EU:n sijoittajien omistusoikeuksia, varmistamaan tehokkaat sopimusten täytäntöönpanoon liittyvät menettelyt, parantamaan koulutusta, lisäämään institutionaalisia valmiuksia ja vahvistamaan verohallintoa sekä pankkialan yleistä häiriönsietokykyä. Tärkeällä energia-alalla Kosovon on lisättävä energiatehokkuutta, edistettävä uusiutuvia energialähteitä ja noudatettava sitoumustaan poistaa käytöstä Kosovo A -voimalaitos, joka on yksi suurimpia pilaantumisen lähteitä Länsi-Balkanilla, mikä parantaa myös elämänlaatua.

68. Neuvosto vaatii Kosovoa tehostamaan pikaisesti toimiaan oikeusvaltion parantamiseksi, oikeuslaitoksen riippumattomuus ja oikeudenmukainen menettely mukaan lukien. Neuvosto toteaa, että Kosovon pohjoisosan tilanne aiheuttaa erityisiä haasteita, etenkin rikollisverkostojen torjunta, joka edellyttää kaikkien asiaan liittyvien toimijoiden kiireellistä ja tehokasta yhteistyötä, ja kantaa yhä suurta huolta Oliver Ivanovićin murhasta Mitrovican pohjoisosassa tammikuussa 2018. Se korostaa, että tekijät on saatettava oikeuteen. Kosovon on myös edelleen tehostettava järjestäytyneen rikollisuuden ja korruption torjuntaa. Neuvosto ilmaisee huolestuneisuutensa kuuden Turkin kansalaisen karkotuksesta vastoin heidän taattuja oikeuksiaan. Neuvosto panee merkille huomattavan edistymisen radikalisoitumisen, ääriliikkeiden ja terrorismin torjunnassa ja kannustaa jatkamaan näitä toimia. Tässä yhteydessä neuvosto erityisesti korostaa tehokkaan ja tiiviin alueellisen ja kansainvälisen yhteistyön tarvetta, mukaan lukien Europol ja Eurojust, noudattaen kaikilta osin niiden määräyksiä, sanotun kuitenkin rajoittamatta asemaa koskevia jäsenvaltioiden kantoja.
69. Julkishallinnon uudistuksessa on pantava täytäntöön järjestelmä, jossa palvelukseenotto, ylennykset ja irtisanomiset perustuvat objektiivisten kriteereiden pohjalta ansioihin ja avoimuuteen. Tämä koskee myös riippumattomia laitoksia ja virastoja, jotta varmistetaan kyseisten elinten riippumaton toiminta ja tehokas hallinnointi. Ihmisoikeuksien tosiasiallista edistämistä ja suojelua koko Kosovon alueella on tarpeen jatkaa kiinnittäen huomiota myös kulttuuri- ja uskonnollisen perinnön suojeluun kaikilta osin. Vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden osallistamiseen ja suojeluun, myös lisätoimiin nykyisen oikeudellisen kehyksen panemiseksi täytäntöön sekä turvallisen ympäristön takaamiseksi ja näiden henkilöiden omistusoikeuksien turvaamiseksi, olisi kiinnitettävä huomiota, samoin kuin sosiaalisen yhteenkuuluvuuden vahvistamiseen.
70. EU:n tuella käytävän Pristinan ja Belgradin välisen vuoropuhelun osalta neuvosto on tyytyväinen siihen, että molemmat osapuolet ovat luvanneet korkealle edustajalle pyrkiä suhteiden kokonaisvaltaiseen normalisointiin, myös tekemällä oikeudellisesti sitovan sopimuksen. Tämä on keskeistä maiden pyrkiessä parantamaan jäsenyyšnäkymiään ja olennaista alueen kestävän vakauden kannalta.

71. Neuvosto on tyytyväinen siihen, että hallintoryhmä on vihdoin voinut aloittaa työn Kosovossa sijaitsevien serbienemmistöisten kuntien liiton tai yhteisön perussäännön laatimiseksi vuoden 2013 Brysselin sopimuksen ja vuoden 2015 elokuun sopimuksen mukaisesti ja odottaa molempien osapuolten osallistuvan prosessiin rakentavasti, jotta tämä pitkäaikainen sitoumus saataisiin pikaisesti täytettyä. Neuvosto kehottaa poistamaan pikaisesti energiasopimuksen täytäntöönpanon tiellä vielä olevat esteet. Hitaan edistymistahdin huomioon ottaen neuvosto korostaa, että on tärkeää saattaa päätökseen kaikkien muiden aikaisempien sopimusten ja erityisesti Mitrovican siltaa, yhdennettyä rajaturvallisuutta ja tutkintotodistusten tunnustamista koskevien sopimusten täytäntöönpano. Neuvosto kehottaa Kosovoa panemaan pikaisesti ja vilpittömästi täytäntöön oma osuutensa kaikista aikaisemmista sopimuksista ja ryhtymään Serbian kanssa laatimaan rakentavalta pohjalta tulevia sopimuksia, jotka pannaan täytäntöön. Neuvosto ilmaisee tyytyväisyytensä siihen, että syksyllä 2017 pantiin täytäntöön oikeusalan sopimus, joka varmistaa integroidun oikeuslaitoksen toiminnan Kosovossa ja tarjoaa oikeussuojan kaikille yhteisöille. Neuvosto aikoo seurata edelleen tiiviisti Kosovon jatkettua sitoumusta saada aikaan näkyvää ja kestävää edistymistä Serbian-suhteiden normalisoinnissa, jotta Kosovo ja Serbia voivat jatkaa tietään kohti EU:ta välttämällä sitä, että toinen voisi estää toista näissä pyrkimyksissä, ja jotta molemmat voivat käyttää täysimääräisesti oikeuksiaan ja täyttää velvoitteensa. Neuvosto ilmaisee arvostavansa korkean edustajan työtä vuoropuhelun edistämisessä ja odottaa mielenkiinnolla hänen osapuolten kanssa jatkossa toteuttamaansa intensiivistä toimintaa, jotta suhteet saataisiin kokonaan normalisoitua.
72. Neuvosto muistuttaa, että edistyminen Serbian-suhteiden normalisoinnissa on vakautus- ja assosiaatiosopimuksen olennainen periaate ja että se tukee EU:n ja Kosovon välisten suhteiden ja yhteistyön kehittämistä.
73. Neuvosto muistuttaa olevansa erittäin huolestunut yrityksestä kumota Kosovon tuomioistuimen erityisjaostoja koskevat lait ja kehottaa Kosovoa sitoutumaan edelleen näihin erityisjaostoihin noudattaen kaikilta osin kansainvälisiä velvoitteitaan ja osoittaakseen todellista pyrkimystä oikeusvaltion, perusvapauksien, oikeuden ja sovinnon varmistamiseen.

74. Neuvosto on tyytyväinen siihen, että EULEX-operaation jatkamisesta kesäkuuhun 2020 on päästy sopimukseen. Se kehottaa Kosovoa jatkamaan tiivistä ja tosiasiallista yhteistyötä EULEXin kanssa ja myötävaikuttamaan aktiivisesti siihen, että EULEX suoriutuu kaikilta osin ja esteittä toimeksiannostaan.
75. Neuvosto on tyytyväinen Euroopan unionin ja Kosovon välisen yleisiä periaatteita Kosovon osallistumiselle Euroopan unionin ohjelmiin koskevan puitesopimuksen tekemiseen ja voimaantuloon ja korostaa, että Kosovolle on tärkeää hyödyntää täysimääräisesti kyseisiä ohjelmia. Se panee tyytyväisenä merkille, että Kosovo aikoo osallistua Erasmus+, COSME, Kansalaisten Eurooppa ja Luova Eurooppa -ohjelmiin.
-